

Plenarne spotkanie Krajowego Klubu Miłośników Historii i Zabytków Transportu SITK RP

W dniach 27 – 28 czerwca 2024 roku w Łodzi odbyło się spotkanie planarne Krajowego Klubu Miłośników Historii i Zabytków Transportu SITK RP. Organizatorami spotkania były Oddziały SITK w Łodzi i Krakowie. Obrady toczyły się w Muzeum Komunikacji Miejskiej MPK Łódź, prowadził je Przewodniczący Klubu kol. Mariusz Szałkowski. Łącznie w spotkaniu uczestniczyło 19 osób, w tym Janusz Andrzejewski – Prezes Oddziału SITK RP w Łodzi oraz Seweryn Kaczmarek – Prezes Oddziału SITK RP w Ostrowie Wielkopolskim.

Obrady plenarne otworzył Przewodniczący Klubu kol. Mariusz Szałkowski witając wszystkich zebranych. Omówiono plan spotkań Klubu na drugie półrocze roku 2024 i rok 2025, wstępne propozycje zorganizowania kolejnych spotkań zgłosili przedstawiciele Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim, Wrocławiu i Zielonej Górze.

W dalszej części obrad plenarnych wygłoszone zostały dwa referaty przygotowane przez członków Klubu. Pierwszy referat o tematyce historii kolei wygłosił kol. Jerzy Hydzik. Prelekcja nt. „Zanim powstała luxtorpeda” dotyczyła historii powstania i eksploatacji tzw. Luxtorpedy – samojezdnego wagonu spalinowego o aerodynamicznych kształtach, stosowanego w szybkich kolejowych połączeniach międzymiastowych w latach 30. XX wieku.

Druga prelekcja wygłoszona przez Przewodniczącego Klubu Mariusza Szałkowskiego dotyczyła międzynarodowego projektu renowacji zabytkowych tramwajów. Kol. Szałkowski zrelacjonował bardzo ciekawą historię wieloletniej współpracy polskich i niemieckich pasjonatów starych tramwajów, która zaowocowała wyremontowaniem i przywróceniem do ruchu dwóch wagonów tramwajowych z Norymbergii. Ta nietypowa historia to przykład jedynej znanej nam, jak dotąd w Europie, międzynarodowej współpracy w zakresie renowacji starych tramwajów, której początek bierze się z pasji i determinacji miłośników historycznych pojazdów komunikacji miejskiej.

Na zakończenie obrad Przewodniczący Klubu przekazał podziękowania kol. Januszowi Andrzejewskiemu – Prezesowi Oddziału SITK RP w Łodzi za pomoc w zorganizowaniu spotkania plenarnego.

Część techniczna spotkania zarówno w pierwszym, jak i drugim dniu przeznaczona była na zwiedzenie obiektów związanych z funkcjonowaniem komunikacji miejskiej w Łodzi. Po obiektach prowadzali pracownicy łódzkiego MPK, zaangażowani w rozwój komunikacji, będący pasjonatami nie tylko nowoczesnych pojazdów i nowych technologii w tej branży, ale też miłośnikami zabytków związanych z transportem. Podróż pomiędzy kolejnymi odwiedzanymi obiektami odbywała się zabytkowymi pojazdami: tramwajem i autobusem – ten historyczny akcent był miłą, dodatkową trakcją, dla członków Klubu.

Pierwszym zwiedzonym obiektem był Zakład Techniki MPK - Łódź przy ul. Tramwajowej 6, gdzie mieści się siedziba przedsiębiorstwa. Zwiedzono hale, w których dokonywane są wszystkie czynności związane z utrzymaniem tramwajów, remontami, przeglądami oraz utrzymaniem łódzkiego taboru.

Kolejnym odwiedzanym miejscem była budowa nowego Zakładu Techniki MPK-Łódź w Helenówku. Obiekt ten powstaje na terenie ponad stuletniej, nieczynnej zajezdni, która wkrótce zmieni się w nowoczesny Zakład Techniki. Będą tu naprawiane i modernizowane łódzkie tramwaje, a także eksponowane pojazdy historyczne. Rozmiar i tempo prowadzonych prac nad przekształceniem starej zajezdni w nowoczesny obiekt imponuje i robi wielkie wrażenie. Powstaje piękny obiekt, którego architektura współgrać będzie ze wszystkimi obiektami eksploatowanymi przez łódzkie przedsiębiorstwo komunikacyjne.

Po zakończeniu zwiedzania i zakwaterowaniu w hotelu, uczestnicy udali się na koleżeńską kolację w restauracji Satyna, w której uczestniczył dr inż. Adam Rylski – Prezes Zarządu Łódzkiej FSNT NOT. Wspólna kolacja była świetną okazją do podzielenia się wrażeniami z

całego, bogatego w wydarzenia dnia oraz do zacieśnienia więzi koleżeńskich między członkami Klubu.

W drugim dniu spotkania organizatorzy zaprosili uczestników na dalszą część wycieczki technicznej, która rozpoczęła się od zwiedzenia modernizowanej zajezdni Chocianowice. W ramach inwestycji planuje się odnowienie ceglanej elewacji zabytkowej głównej hali, gdzie zachowanych zostanie wiele elementów architektonicznych. Wewnątrz hali wyeksponowana zostanie część ścian pochodzących z pierwszej połowy XX wieku. Poza tym do obiektu dobudowana zostanie część z nowoczesnymi stanowiskami do sprzątania, mycia i obsługi technicznej tramwajów. Powierzchnia użytkowa po rozbudowie i modernizacji hali to ponad 5 tys. m².

Ostatnim obiektem na trasie tej podróży była Zajezdnia Muzealna Brus. Jest to najmniejsza spośród łódzkich zajezdni tramwajowych, położona najbardziej na uboczu. Łódzkie Wąskotorowe Elektryczne Koleje Dojazdowe otworzyły zajezdnię w podłódzkiej gminie Brus w grudniu 1910 r. wraz z uruchomieniem linii do Konstantinowa Łódzkiego. Na terenie obiektu zlokalizowana jest hala postojowo-remontowa na pięć torów, budynek mieszkalny, budynek biurowy, magazyn, kuźnia i hala maszyn, zasilającą linię w energię elektryczną. Pomimo drobnych zmian wprowadzanych na przestrzeni lat, zajezdnia dotrwała do dzisiejszych czasów niemal w oryginalnym stanie. W roku 2012 przeznaczona została na cele muzealne, trafiły tu pierwsze historyczne tramwaje i autobusy, a obiekt udostępniono zwiedzającym. Opiekę nad zajezdnią roztaczają członkowie Klubu Miłośników Starych Tramwajów w Łodzi, zajezdnia działa dzięki społecznemu zaangażowaniu wolontariuszy, przy wsparciu instytucji miejskich.

Uczestnicy zwiedzając zajezdnię i zapoznając się z jej bogatą historią mieli okazję zobaczyć zachowane w historycznym stanie pomieszczenia i hale. Zarówno w budynku zajezdni, jak i na zewnątrz znajduje się wiele zabytkowych pojazdów w różnym stanie, które sukcesywnie będą odnawiane i przywracane do świetności z zachowaniem wszystkich zasad odnowy zabytków.

Ostatnim obiektem, który odwiedziono, tym razem kolejowym, był nowy dworzec Łódź Fabryczna. Wewnątrz robiącego duże wrażenie budynku dworca Przewodniczący Klubu Mariusz Szalkowski przybliżył członkom Klubu historię stacji – od momentu jej powstania do czasów aktualnych, przytaczając ciekawe szczegóły techniczne i historyczne.

Po zakończeniu zwiedzania i wspólnym lunchu w klimatycznej łódzkiej pierogarni uczestnicy pożegnali się z gospodarzami spotkania oraz Zarządem Klubu. Pełni wrażeń i doświadczeń, z dużą dawką cennej wiedzy historycznej udali się w podróż powrotną do swoich miast.

*Opracowanie i zdjęcia: Danuta Schwertner
Sekretarz Krajowego Klubu Miłośników
Historii i Zabytków Transportu SITK RP*